

4. NORMEN INZAKE CONTROLE VAN INBRENG IN NATURA EN QUASI-INBRENG

Gelet op de Wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van het IBR, zoals gewijzigd door de Wet van 21 februari 1985, en in het bijzonder de artikelen 2, 3 en 18bis;

Overwegende dat de normen inzake controle van inbreng en quasi-inbreng, die door de Raad van het Instituut op 1 september 1995 werden goedgekeurd, dienen te worden verduidelijkt, met name wat de draagwijdte van de tussenkomst van de bedrijfsrevisor betreft;

Gezien het feit dat deze aanpassing noodzakelijk is in het licht van recente evoluties op nationaal en internationaal niveau waaruit blijkt dat een auditor het risico loopt zijn onafhankelijkheid in gevaar te brengen in het geval hij advies moet uitbrengen inzake het rechtmatig en billijk karakter van een verrichting (“fairness opinion”);

Gelet eveneens op de noodzaak om de vennootschapsrechtelijke verwijzingen aan te passen aan het nieuw Wetboek van vennootschappen;

Gelet op het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van 31 oktober 2001;

Heeft de Raad een nieuwe versie van de normen inzake controle van inbreng in natura en quasi-inbreng goedgekeurd op zijn zitting van 7 december 2001;

Onderhavige normen, die de normen inzake controle van inbreng en quasi-inbreng van 1 september 1995 vervangen, zullen door de bedrijfsrevisoren worden toegepast uiterlijk op 1 april 2002.

1. Principes

1.1.Onderhavige normen hebben betrekking op de verrichtingen die bepaald zijn in het Wetboek van vennootschappen in de artikelen 443, 445, 601 en 657 wat de naamloze vennootschappen en de commanditaire vennootschappen op aandelen betreft, de artikelen 218, 220 en 312 wat de besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid betreft, de artikelen 394, 396 § 1 en 423 wat de coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid betreft, alsook het artikel 844 inzake de economische samenwerkingsverbanden.

1.1.1.Huidige normen betreffen zowel de oprichting en kapitaalverhoging door een inbreng in natura, als de door de wet bedoelde verrichting waarbij de vennootschap overweegt een vermogensbestanddeel dat toebehoort aan een oprichter, aan een bestuurder-zaakvoerder of aan een aandeelhouder-vennoot, binnen twee jaar te rekenen van de oprichting, te verkrijgen tegen een vergoeding van ten minste een tiende gedeelte van het geplaatste kapitaal; deze laatste verrichting wordt hierna “quasi-inbreng” genoemd.

Hoewel er een juridisch onderscheid is tussen de inbreng in natura en de overdracht onder de vorm van een quasi-inbreng, dat weerspiegeld is in de aard van het revisoraal verslag, dienen de voornaamste controlewerkzaamheden als vergelijkbaar te worden beschouwd.

1.1.2. Onderhavige normen zijn niet toepasselijk op de fusie- en splitsingsverrichtingen, noch op de inbreng van een algemeenheid of van een bedrijfstak, zoals bedoeld in boek XI van het Wetboek van vennootschappen, behoudens op de controle van inbrengen in natura in geval van splitsing. Deze verrichtingen worden behandeld in afzonderlijke normen.

1.1.3. In het geval een inbreng in natura van bestanddelen die een geheel vormen, vergoed wordt voor een deel in aandelen van de inbrenggenietende vennootschap en voor een ander deel in geld, dan dient enkel de procedure inzake de inbreng in natura gevolgd te worden; men zal er inderdaad van uit gaan dat al de beschermingsmaatregelen voor de aandeelhouders en derden (informatie via het verslag en de beslissing van de algemene vergadering) voldoende zijn gewaarborgd in een enkel verslag van het bestuursorgaan en een enkel verslag van de bedrijfsrevisor.

Wanneer evenwel zou blijken dat de inbreng- en overdrachtverrichtingen betrekking hebben op onderscheiden bestanddelen, waarbij men de inbreng in natura van het ene goed en de overdracht van het andere goed afzonderlijk kan identificeren en waarden, zal voor elk van de verrichtingen de eigen wettelijk voorziene procedure moeten gevolgd worden (hetzij inbreng in natura – art. 218, 394, 443 – hetzij quasi-inbreng – art. 220, 396, 445 W. Venn.).

1.1.4. Wanneer de bedrijfsrevisor verzocht wordt een verslag op te maken over een verrichting met het oog op de regularisatie, omwille van het feit dat een inbreng in natura is gebeurd zonder naleving van alle wettelijke vormvereisten, dan dient hij een onderscheid te maken tussen de drie volgende situaties:

- a) ofwel is geen enkele authentieke akte verleden wanneer dit vereist is overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen; in dit geval zal de bedrijfsrevisor de opdracht uitvoeren overeenkomstig onderhavige normen, zonder evenwel uit het oog te verliezen de omstandigheden in zijn verslag te verduidelijken.
- b) ofwel is de verrichting vatbaar voor nietigverklaring wegens het ontbreken van het revisoraal verslag of wegens een andere reden vermeld in het artikel 64 van het Wetboek van vennootschappen; beslist de algemene vergadering om de verrichting als nietig te beschouwen en over te gaan tot de bevestiging van de verrichting bij authentieke akte wanneer dit vereist is overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen (art. 222, 396 en 447 W. Venn.); in dit geval zal de bedrijfsrevisor de opdracht kunnen uitvoeren overeenkomstig onderhavige normen, zonder evenwel uit het oog te verliezen de omstandigheden in zijn verslag te verduidelijken.

- c) ofwel wordt de algemene vergadering niet verzocht om de handeling die wegens het ontbreken van het verslag voor nietigverklaring vatbaar is, op authentieke wijze – wanneer dit vereist is overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen – te bevestigen. In dit geval voert de bedrijfsrevisor een conventionele opdracht uit; hij mag niet verwijzen naar onderhavige normen. In het kader van de aansprakelijkheid van oprichters of leden van het bestuursorgaan (aansprakelijkheid van de oprichters: art. 229, 4° (BVBA), 405, 3° (CVBA) en 456, 3° (NV en Comm. VA) van het W. Venn.; aansprakelijkheid van de leden van het bestuursorgaan: art. 314, 4° (BVBA), 424, 3° (CVBA) en 610, 4° (NV en Comm. VA) van het W. Venn.), kan zijn verslag een zeker belang hebben, indien hij vaststelt dat er geen overwaarding is van inbrengen in natura. Deze opdracht kan niet uitgevoerd worden door de commissaris, die de overtreding in elk geval zal dienen te melden in zijn controleverslag aan de jaarlijkse algemene vergadering.

Wat de verrichting van *quasi*-inbreng betreft, mag de bedrijfsrevisor aanvaarden een regularisatieverslag, gericht aan de algemene vergadering, op te maken:

- a) wanneer deze nooit verzocht is geworden om de door de wet vereiste goedkeuring te geven, en wanneer bijgevolg deze verkrijging door de vennootschap onregelmatig was; in dit geval zal de bedrijfsrevisor onderhavige normen toepassen, maar in zijn verslag zal hij vermelden dat het om een regularisatie van een feitelijke situatie gaat.
- b) wanneer deze beslist heeft over de verkrijging, maar de beslissing voor nietigverklaring vatbaar is, bijvoorbeeld wegens het ontbreken van het revisoraal verslag (art. 222 (BVBA), 396 (CVBA) en 447, laatste lid, (NV en Comm. VA) van het W. Venn.); in dit geval kan de vergadering – teneinde een regelmatige beslissing te nemen – wensen te beschikken over een revisoraal verslag overeenkomstig onderhavige normen. Dit verslag zal de omstandigheden verduidelijken.

Indien een behoorlijk regularisatieverslag is opgesteld, kan de commissaris afzien van enige andere vermelding in zijn verslag aan de jaarlijkse algemene vergadering, aangezien de aandeelhouders reeds volledig ingelicht zijn. Indien geen regularisatieverslag is gevraagd, noch opgesteld, zal een bijzondere vermelding in het controleverslag noodzakelijk zijn in toepassing van de artikelen 140 en 144 van het Wetboek van vennootschappen.

1.2.Vooraleer de bedrijfsrevisor een controleopdracht van een inbreng in natura of een quasi-inbreng aanvaardt, dient hij zich ervan te vergewissen of hij beschikt over de nodige bekwaamheid, medewerking en tijd, vereist om die opdracht goed uit te voeren. Hij mag geen opdracht aanvaarden onder voorwaarden die een objectief oordeel in het gedrang zouden kunnen brengen.

1.2.1.Het verdient aanbeveling om een opdrachtbrief op te stellen, waarin de

bedrijfsrevisor herinnert aan de verantwoordelijkheid van elk van de betrokken partijen voor het opmaken van de in de wet bepaalde verslagen. Meer in het bijzonder onderstreept hij dat de eigenlijke waardering van de inbreng in natura gebeurt door het bestuursorgaan. Hij herinnert verder aan de vereisten inzake de toegang tot de informatie, alsook aan de berekeningswijze van het ereloon.

De bedrijfsrevisor zal bijzondere aandacht schenken aan de paragrafen 1.2. en 1.3. van de controleaanbeveling van 4 februari 1985 inzake de aanvaarding van een controleopdracht door een bedrijfsrevisor.

In bepaalde gevallen, kan de bedrijfsrevisor het noodzakelijk achten om het bestuursorgaan of de oprichters te vragen dat zij zich door externe deskundigen zouden laten bijstaan.

1.2.2.De principes inzake onafhankelijkheid zijn deze die voor elke controleopdracht gelden overeenkomstig hoofdstuk III van het reglement van plichtenleer. Meer in het bijzonder mag de bedrijfsrevisor geen controleopdracht aanvaarden, wanneer hij niet onafhankelijk is ten opzichte van de bij de verrichting betrokken partijen, met name de inbrengers of overdragers, en wat de vennootschap betreft, betekenisvolle aandeelhouders of de ondernemingsleiding.

1.2.3.Indien, zelfs vóór zijn aanstelling, blijkt dat de bedrijfsrevisor niet de noodzakelijke informatie zal verkrijgen om zijn werkzaamheden goed uit te voeren (termijnen, gebrek aan boekhoudkundige organisatie, lokalisatie van het goed, twijfel omtrent de eigendom van het goed,...), dan zal hij van de opdracht afzien.

In deze context zal de bedrijfsrevisor aandacht hebben voor verrichtingen die vallen onder het toepassingsgebied van de Witwaswet (Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld), en de eventuele meldingsplicht. In dit verband past het ook te verwijzen naar paragraaf 6.2. van de controleaanbeveling van 5 juni 1998 inzake fraude en onwettige handelingen.

De bedrijfsrevisor zal in het bijzonder toezien op de verplichting om in zijn werkdocumenten een kopie bij te houden van de identificatiegegevens van de inbrenger (identiteitskaart of paspoort voor een natuurlijke persoon, statuten en inschrijvingen voor een rechtspersoon).

1.3.De commissaris is van rechtswege belast met de controleopdracht over de inbreng in natura of quasi-inbreng, overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen. Wanneer evenwel een wettige reden bestaat, kan de commissaris van de opdracht afzien.

1.4.De tussenkomst van de beroepsbeoefenaar heeft tot doel een commentaar te verstrekken bij de identificatie en beschrijving van het bestanddeel dat wordt ingebracht of overgedragen, alsook bij de waarderingmethoden die het bestuur heeft toegepast om de vergoeding vast te

stellen. De bedrijfsrevisor zal zich evenwel niet uitspreken over de rechtmatigheid en billijkheid van de verrichting (“no fairness opinion”²²).

De bedrijfsrevisor zal bijzonder aandachtig zijn voor het feit dat de inbreng in natura of het over te dragen bestanddeel niet overgewaardeerd is.

1.5.Wanneer één of meerdere bepalingen van de controleaanbeveling van 5 juni 1998 inzake fraude en onwettige handelingen toepassing vinden, zal de bedrijfsrevisor hieraan bijzondere aandacht besteden.

2. Controlewerkzaamheden

2.1.De bedrijfsrevisor, die met de controle van een inbreng in natura of een quasi-inbreng wordt belast, gaat na of diezelfde opdracht niet aan een confrater werd toevertrouwd, en onderzoekt of er geen commissaris van rechtswege met de opdracht is belast. Zo ja, zal hij met deze confrater contact opnemen.

2.1.1.De bedrijfsrevisor zal een schriftelijke bevestiging vragen van de hem toevertrouwde opdracht, waarbij hij de cliënt verzoekt te verklaren of een andere bedrijfsrevisor in de loop van de voorafgaande twaalf maanden belast is of werd met een revisorale opdracht bij dezelfde vennootschap.

2.1.2.Indien de partijen in verband met deze opdracht reeds voorafgaandelijk een confrater hebben geraadpleegd, zal de bedrijfsrevisor, overeenkomstig de algemene deontologische principes, met hem contact moeten opnemen teneinde:

- de informatie te bekomen, uiteraard met in acht name van het beroepsgeheim, omtrent de omstandigheden die de cliënt ertoe zouden kunnen aanzetten om een andere bedrijfsrevisor te raadplegen;
- zich te vergewissen van de betaling van het ereloon dat hem verschuldigd zou zijn; behoudens het geval dat de cliënt een brief tot betwisting van het ereloon aan het IBR heeft gezonden, of aan de gewone rechtsinstanties, is het aangewezen dat de bedrijfsrevisor zijn werkzaamheden niet aanvangt zolang vermelde honoraria niet zijn betaald.

2.2.Wanneer de bedrijfsrevisor een controle van een inbreng in natura of quasi-inbreng verricht, zal hij de voorgenomen verrichting identificeren. Bij deze identificatie van de verrichting, zal hij trachten om de werkelijke economische en financiële beweegredenen van de verrichting achter de formele voorstelling te

²² “Fairness opinions are opinions that an accountancy firm provides on the adequacy of consideration in a transaction”, Securities and Exchange Commission (SEC), “Final Rule: Revision of the Commission’s Auditor Independence Requirements”, Release 33-7919, 21 november 2000 (III. D. 4. b. (III) Appraisal of Valuation Services and Fairness Opinions) (www.sec.gov/rules/final/33-7919.htm).

achterhalen. Met het oog op de voorbereiding van zijn controlewerkzaamheden, gaat hij over tot een beoordeling van de risico's die aan de verrichting zijn verbonden.

2.2.1.Betreft het een verrichting van inbreng in natura bij de oprichting van de vennootschap, dan zal de bedrijfsrevisor het ontwerp van de statuten verkrijgen.

De bedrijfsrevisor gaat meer in het bijzonder na: het maatschappelijk doel, de structuur van het kapitaal, het bestaan van effecten buiten kapitaal, de rechten verbonden aan de verschillende categorieën van aandelen en onder meer de rechten op winst en de rechten die eventueel bij de verdeling van het maatschappelijk vermogen toegekend worden aan de effecten die het kapitaal niet vertegenwoordigen.

2.2.2.Betreft het een kapitaalverhoging door inbreng in natura, dan zal de bedrijfsrevisor, naast hetgeen in paragraaf 2.2.1. vermeld is, ook de modaliteiten die voorgeschreven zijn voor de statutenwijziging, onderzoeken. Hij gaat na of voor de voorgenomen verrichting het Wetboek van vennootschappen correct wordt toegepast; in het geval van een kapitaalverhoging bij een naamloze vennootschap of bij een commanditaire vennootschap op aandelen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de techniek van het toegestane kapitaal, zal de bedrijfsrevisor in het bijzonder nagaan in welke mate het artikel 603 van het Wetboek van vennootschappen wordt nageleefd.

2.2.3.Betreft het een verrichting van quasi-inbreng, dan zal de bedrijfsrevisor de ontwerpovereenkomst inzake de verkrijging van de goederen onderzoeken.

Hij zal bovendien de gecoördineerde statuten van de vennootschap, het maatschappelijk doel, alsook de hoedanigheid van de persoon die het goed aan de vennootschap overdraagt, onderzoeken. In dit verband zal de bedrijfsrevisor in het bijzonder de naleving van de voorwaarden zoals voorzien in de artikelen 220, 396 of 445 van het Wetboek van vennootschappen nagaan.

2.2.4.In de drie voorgaande gevallen, zal de bedrijfsrevisor speciale aandacht besteden aan het verslag dat de oprichters of het bestuursorgaan van de vennootschap moeten opstellen, en waarin de oprichters of het bestuursorgaan zijn overgegaan tot de waardering van de in te brengen of over te dragen bestanddelen. Rekening houdend met het feit dat, in voorkomend geval, in dit verslag dient uiteengezet te worden waarom wordt afgeweken van de conclusies van de bedrijfsrevisor, kan men besluiten dat dit bijzonder verslag niet altijd definitief is vóór het controleverslag is overgemaakt. Dit belet de bedrijfsrevisor echter niet om de overhandiging van de ontwerpverslagen te vragen, in zoverre hierin noodzakelijkerwijs aanwijzingen over de beschrijving van de inbrengen in natura of quasi- inbrengen, alsook over hun waardering opgenomen zijn.

Indien het schriftelijk ontwerpverslag van de oprichters of het bestuursorgaan niet aan de bedrijfsrevisor ter beschikking wordt gesteld, alvorens hij zijn opdracht aanvangt, dan zal hij desalniettemin trachten de nodige informatie te verzamelen,

ondermeer het ontwerp van de statuten of van de wijziging van de statuten, of het ontwerp van de overeenkomst tot overdracht. Hij zal zijn controleverslag echter niet beëindigen zolang hij het ontwerpverslag van de oprichters of het bestuursorgaan niet heeft ontvangen.

2.2.5.Het onderzoek van de modaliteiten van de verrichting loopt door tot aan de beëindiging van de opdracht en omvat alle verrichtingen die de opdracht aanbelangen. Tot de datum van ondertekening van het verslag, moet de bedrijfsrevisor waakzaam zijn voor elke wijziging die de partijen zouden wensen aan te brengen inzake de modaliteiten van de inbreng in natura of quasi-inbreng.

2.2.6.De bedrijfsrevisor moet het algemeen kader van de verrichting nagaan, en zijn onderzoek moet rekening houden met de wijze waarop de belangen van de partijen en van derden werden behandeld. Hij zal evenwel geen uitspraak doen over de rechtmatigheid en billijkheid van de verrichting (“no fairness opinion”).

2.3.Om de beschrijving van de activa- en passivabestanddelen die het voorwerp uitmaken van de inbreng in natura of quasi-inbreng te beoordelen, vraagt de bedrijfsrevisor aan de oprichters of het bestuursorgaan om hem alle bescheiden en economische gegevens te overhandigen die hij voor zijn controle onontbeerlijk acht.

2.3.1.De bedrijfsrevisor vraagt aan de oprichters of het bestuursorgaan om, rekening houdend met het relatief belang van elk overgedragen bestanddeel, hem de gegevens te overhandigen die hij nodig acht om een oordeel te kunnen uitspreken over, en controleert hun overeenstemming met de beschrijving van de inbreng in natura of quasi-inbreng:

- het bestaan, de ligging en het vatbaar zijn voor inbreng van de over te dragen goederen, rechten en verplichtingen;
- het eigendomsrecht van de overdrager (door b.v. hypothecaire uittreksels) en de identiteit van de overdrager; de bedrijfsrevisor zal o.m. het huwelijksstelsel van de overdrager natrekken;
- de fysieke staat van het goed en zijn gebruiksnuut voor de vennootschap (gebruikstoestand, milieuaspecten,...)
- de mogelijke verbintenissen die op de goederen rusten (zekerheid, volmacht of belofte om een hypotheek te nemen) alsook het gebruiksrecht van een bestanddeel in hoofde van de verkrijgende vennootschap; wat het nazicht van de zekerheden betreft, zal de bedrijfsrevisor nagaan of de overdrager de schriftelijke toelating heeft gekregen van de schuldeiser om het goed te vervreemden;
- in geval van een inbreng in natura of quasi-inbreng van een éénmanszaak, of van een bedrijfsafdeling, die niet zou geschieden volgens de artikelen 759 e.v. van het Wetboek van vennootschappen, het bestaan van verbintenissen inzake arbeidscontracten, overname- of overdrachtovereenkomsten (C.A.O. nr. 32bis) van activa, milieurisico's, etc.;
- het verkrijgen binnen de wettelijke termijnen van het fiscaal certificaat bedoeld in

art. 442*bis* W.I.B.;

- de voldoende graad van beschrijving van elk over te dragen bestanddeel;
- in zoverre het een verrichting betreft, waarbij de verkrijgende vennootschap aanvaardt schulden of lasten te dragen, de draagwijdte van de verbintenis van de vennootschap;
- elke andere voor de opdracht nuttige informatie.

2.3.2.Het is nuttig om te gepasten tijde contact op te nemen met de optredende notaris, met het oog op de coördinatie van het nazicht van ondermeer de beschrijving van de onroerende rechten, van de verbintenissen die deze goederen bezwaren en van de beperkingen die op hun toekomstig gebruik kunnen wegen (hoofdzakelijk op het vlak van ruimtelijke ordening).

2.4.De bedrijfsrevisor controleert de door de partijen weerhouden methoden van waardering van elke inbreng in natura of van het over te dragen bestanddeel en hun motivatie. Hij beoordeelt de gepastheid van de door de partijen gedane keuze. De bedrijfsrevisor zal bijzonder aandachtig zijn voor het feit dat de inbreng in natura of het over te dragen bestanddeel niet overgewaardeerd is. De bedrijfsrevisor kan geenszins zelf overgaan tot de waardering van elke inbreng in natura of van het over te dragen bestanddeel.

2.4.1.De controle van de waarderingen van elke inbreng in natura of van het over te dragen bestanddeel is erop gericht vast te stellen in welke mate de methodes, zoals weerhouden door de partijen, leiden tot waarden die niet kennelijk afwijken van de waarden, die zouden volgen uit een overeenkomst tussen niet- verbonden partijen in normale marktomstandigheden. De bedrijfsrevisor zal bijzondere aandacht besteden aan het feit dat de inbreng in natura of het over te dragen bestanddeel niet overgewaardeerd is.

2.4.2.Rekening houdend met het relatieve belang van de over te dragen bestanddelen, vraagt de bedrijfsrevisor aan de oprichters of het bestuursorgaan om hem alle bewijsmiddelen en verantwoordingsstukken die hij noodzakelijk acht te overhandigen, en verricht hij de nodige controles, onder meer:

- de inventarissen van de over te dragen bestanddelen, alsook de stukken die voor de controle ervan vereist zijn;
- alle mogelijke inlichtingen in verband met de aanwendingsvoorwaarden van de te verkrijgen goederen, met name in het raam van een gereguleerde activiteit of wanneer een uitbatingsvergunning is vereist;
- de historische gegevens, het naar behoren geformuleerde oordeel van de verantwoordelijken over het bestaan van en de toekomstperspectieven die verbonden zijn aan de immateriële bestanddelen (in verband hiermee weze eraan herinnerd dat de forfaitaire criteria – fiscale of andere – niet noodzakelijk geschikte waarderingscriteria zijn);
- de onderliggende elementen die de waardering van de financiële vaste activa verantwoorden (jaarrekening, toekomstvooruitzichten, enz.);

- de specificatie van alle vorderingen en schulden tegenover derden, evenals de synthetische en analytische documentatie, die de controle mogelijk moeten maken; hij zal ondermeer de elementen verzamelen die noodzakelijk zijn voor de berekening van het disconto, in het geval de vorderingen of schulden geen intrest of een abnormaal lage intrest opbrengen;
- de beschrijving van de elementen die, bij incorporatie van vorderingen in het kapitaal, aan de oorsprong liggen van die vorderingen van de inbrenger op de vennootschap;
- de mogelijke invloed op de waardering van de rechten en verplichtingen, verbonden aan activa- en passivabestanddelen, zoals hierboven vermeld in 2.3.1.;
- in voorkomend geval, een kopie van het in de hierboven vermelde paragraaf 1.2.1. bedoeld deskundigenverslag.

2.4.3. Om de door de partijen toegepaste waarderingsmethoden van de inbreng in natura of quasi-inbreng te beoordelen, gaat de bedrijfsrevisor over tot:

- het onderzoek van de door de partijen toegepaste waarderingsmethoden;
- de analyse van de motivatie voor de keuze van deze waarderingsmethoden;
- de beoordeling van de geschiktheid van de toegepaste waarderingsmethoden vanuit een bedrijfseconomisch standpunt, d.w.z. in functie van hun nut voor de vennootschap die de inbrengen ontvangt en rekening houdend met de marktomstandigheden; de waarderings zullen in principe gebeuren in een perspectief van going-concern.

Hij gaat na of de gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan of waarvan hij kennis kreeg na het afsluiten van de rekeningen of na de datum van vaststelling van de waarde van de inbrengen, van aard zijn om de weerhouden waarderingsmethoden te beïnvloeden. Zo ja, dient de bedrijfsrevisor ermee rekening te houden in de conclusie van zijn verslag (paragraaf 3.6.).

2.4.4. Bij de inbreng in natura of quasi-inbreng van een handelszaak (behoudens de toepassing van art. 768 W. Venn.), maken de partijen soms gebruik van forfaitaire waarderingsmethodes per sector. Die methodes zijn gebaseerd op de ervaring van de onderhandelde prijs in de sector van ambachten of van kleinhandel.

Zij mogen niet *in abstracto* worden toegepast, zonder te refereren aan de concrete positie van de onderneming. De boeking van een immateriële waarde op de actiefzijde van de balans (de cliënteel) vertegenwoordigt meestal de waardering van de verwachting dat zakenrelaties zullen blijven bestaan met de klanten die vroeger met de onderneming hebben gehandeld. In dit verband vormt het onderzoek van het financieel plan een nuttige informatie.

De goodwill zal dan ook rekening moeten houden met gegevens die de onderneming eigen zijn, zoals b.v. ligging, getrouwheid van de cliënteel in het betreffende ondernemingstype, het verderzetten van de samenwerking tussen de overlater en de vennootschap, de stijgende of afnemende trend van de omzet en het resultaat, enz. Het

verdient aanbeveling bij goodwill-berekeningen, volgens omstandigheden, rekening te houden met een normale arbeidsvergoeding tijdens de jaren die de inbreng in natura of de quasi-inbreng voorafgaan, en andere normale bedrijfskosten (zoals huur, enz.).

2.4.5.De bedrijfsrevisor vermeldt in zijn werkdocumenten alle elementen die uit zijn controle voortvloeien, en die hem later de mogelijkheid kunnen bieden om de inhoud van zijn verslag te verantwoorden.

2.5.In het geval van een inbreng in natura, gaat de bedrijfsrevisor na of de waarden waartoe de waarderingen leiden, tenminste overeenkomen met het aantal en de nominale waarde, of indien er geen nominale waarde is, de fractiewaarde van de tegen de inbreng uit te geven aandelen, in voorkomend geval vermeerderd met de uitgiftepremie.

In het geval van een quasi-inbreng, gaat hij na of de waarden waartoe de waarderingen van de over te dragen bestanddelen leiden, tenminste overeenkomen met de als tegenprestatie verstrekte vergoeding.

De bedrijfsrevisor controleert of de inbrengers of overdragers bijzondere voordelen genieten die bijdragen tot de werkelijke vergoeding voor de inbreng in natura of voor de verkrijging.

2.5.1.Met bijzondere voordelen wordt bedoeld het geheel van elementen die rechtstreeks of zijdelings de inbreng in natura of de over te dragen bestanddelen vergoeden, de toekenning van winstbewijzen, van een voorrecht bij de verdeling van winsten, of van andere voordelen waarvan niet alle vennoten genieten. Zij kunnen ook bestaan in de toekenning van een bepaalde functie binnen de vennootschap of van een voordelige interest. De bedrijfsrevisor kan oordelen dat het wenselijk is de vennootschap of de overdrager om de schriftelijke bevestiging ervan te verzoeken.

2.5.2.Bij de oprichting van een vennootschap, stelt de bedrijfsrevisor vast of het deel van het kapitaal, dat aan iedere inbrenger in natura toegekend wordt, gelijk is aan de nettowaarde van iedere inbreng in natura. Desgevallend neemt hij akte van de verschillen en van hun motivatie. Hij zal duidelijk de rechten verbonden aan eventuele verschillende categorieën van effecten of aandelen die het kapitaal niet vertegenwoordigen, in zijn werkdocumenten tot uiting brengen. Op basis van de verkregen informatie, zal de bedrijfsrevisor oordelen over de opportuniteit om dit al dan niet geheel of gedeeltelijk op te nemen in zijn verslag of, voor zover nodig, in zijn besluit.

2.5.3.Bij kapitaalverhoging gaat de bedrijfsrevisor na of het bedrag, dat voortvloeit uit het aantal uitgegeven aandelen, vermenigvuldigd met de nominale waarde en, in voorkomend geval, de uitgiftepremie, of, indien er geen nominale waarde is, met de fractiewaarde, niet hoger is dan de waarde waartoe de waarderingmethoden van de inbreng in natura leiden.

Opgemerkt kan worden dat de methoden van waardering van de inbrenggenietende vennootschap, welke door het bestuursorgaan werden weerhouden om de als tegenprestatie toegekende vergoeding vast te stellen, niet noodzakelijk dezelfde moeten zijn als die welke bij de laatste jaarrekening gebruikt werden.

In het geval een uitgiftepremie is bedongen, moet volgens het Wetboek van vennootschappen (art. 313 (BVBA), art. 423 (CVBA) en art. 602 (NV en Comm. VA) W. Venn.) de waarde van de inbrengen in natura tenminste overeenkomen met de nominale waarde of, bij gebreke van een nominale waarde, met de fractiewaarde van de uit te geven aandelen, vermeerderd met de uitgiftepremie.

Onder fractiewaarde dient te worden begrepen het te plaatsen kapitaal gedeeld door het aantal aandelen die dit kapitaal vertegenwoordigen. Indien er meerdere categorieën van aandelen zijn, moet de fractiewaarde per categorie worden berekend.

Indien in een NV nieuwe aandelen zonder vermelding van nominale waarde worden uitgegeven beneden de fractiewaarde van de oude aandelen van dezelfde soort, dient de bedrijfsrevisor aandacht te besteden aan de naleving van de in artikel 582 van het Wetboek van vennootschappen bepaalde procedure. Op voorwaarde dat de kapitaalverhoging enkel betrekking heeft op de verrichting van inbrengen in natura, kunnen de in de artikelen 582 en 602 van het Wetboek van vennootschappen bedoelde verslagen worden gecombineerd. In dit geval dient de bedrijfsrevisor er evenwel op toe te zien dat de conclusies van zijn verslag duidelijk naar voren brengen dat de financiële en boekhoudkundige informatie in het verslag van de raad van bestuur getrouw is en voldoende om de algemene vergadering die over het voorstel moet stemmen, voor te lichten.

2.5.4. Ingeval van quasi-inbreng, gaat de bedrijfsrevisor na of het bedrag van de vordering ter vergoeding van de overdracht, niet hoger is dan de waarde waartoe de waarderingmethoden van het over te dragen goed leiden.

3. Inhoud van het verslag

3.1. In het verslag vermeldt de bedrijfsrevisor, in algemene bewoordingen, de hem toevertrouwde opdracht, de verwijzing naar het document van aanstelling, de identificatie van de verrichting in het kader waarvan de inbreng in natura of de verkrijging geschiedt, de wijze waarop hij zijn controle op de beschrijving, de door de partijen toegepaste methoden van waardering alsook de als tegenprestatie voor de inbreng in natura of de verkrijging verstrekte vergoeding, uitgevoerd heeft.

3.1.1. Bij de identificatie van de verrichting vermeldt de bedrijfsrevisor:

- a) de identificatie van de vennootschap (o.m. naam en zetel van de vennootschap, desgevallend handelsregister, enz.);
- b) de identificatie van de inbrengers of overdragers (naam, voornaam, adres, beroep,

huwelijksvermogenstelsel) met vermelding van eventuele relaties met de vennootschap (aandeelhouder, bestuurder of zaakvoerder, of desgevallend – bij een quasi-inbreng – degene die de oprichtingsakte heeft ondertekend);

c) het voorwerp van de verrichting.

3.1.2. **In het geval de inbreng in natura of quasi-inbreng meerdere onderscheiden elementen omvat, die al dan niet het voorwerp uitmaken van onderscheiden revisorale verslagen, dan zal de bedrijfsrevisor trachten duidelijk en volledig het geheel van de vooropgestelde verrichting voor te stellen, met verwijzing naar de wettelijke bepalingen waarop zijn tussenkomst desgevallend is gesteund.**

3.1.3. **Wanneer de verrichting betrekking heeft op een geheel, dan zal het verslag van de bedrijfsrevisor uitdrukkelijk vermelden of de administratieve en boekhoudkundige organisatie, als instrument om inzicht te verkrijgen in het bestaan, de getrouwheid en de volledigheid van de inbreng in natura of quasi-inbreng, hem in staat heeft gesteld om zich een oordeel te vormen, zowel ten aanzien van de beschrijving als van de waardering van de bestanddelen van de verkrijging, met inbegrip van die gegevens die niet in de balans moeten opgenomen worden, maar die in de toelichting bij de jaarrekening van de vennootschap moeten vermeld worden (b.v. bepaalde verbintenissen).**

Indien de gebruikte organisatieprocedures en -systemen aanzienlijke leemten vertonen, zal de bedrijfsrevisor trachten om voldoende alternatieve controles uit te voeren. Indien dit onmogelijk is, zal hij geen verklaring zonder voorbehoud kunnen afgeven.

3.2. In geval van een inbreng in natura, legt de bedrijfsrevisor de beschrijving van de inbreng in natura uit, zoals die wordt voorgesteld in het ontwerp van authentieke akte, en – in voorkomend geval – in het ontwerpverslag van de oprichters of het bestuursorgaan van de vennootschap.

3.2.1. **Meestal zal de bedrijfsrevisor het nuttig achten om de beschrijving van de inbrengen in natura en van de informatie die hun waardering kan beïnvloeden in zijn verslag over te nemen of te vervolledigen. Het wordt voldoende geacht dat bestanddelen met identieke kenmerken per homogene categorie worden voorgesteld (materieel, handelsvorderingen, goederen, voorraden). Daarentegen dienen de bestanddelen met specifieke kenmerken bij voorkeur individueel te worden beschreven (onroerende goederen, deelnemingen, verhoudingen met een aandeelhouder, enz.). De bedrijfsrevisor zal ervoor zorgen de vertrouwelijkheid van de onderneming niet te schaden door het verstrekken van voor derden onnodige details.**

In zoverre de beschrijving die voor de juiste informatie van de partijen en van derden nuttig is, noch uit de ontwerpakte, noch uit het ontwerp van de oprichters of van het bestuursorgaan, blijkt en het voor de bedrijfsrevisor onmogelijk is om in zijn eigen verslag een beschrijving te geven, om welke reden dan ook, dan dient hij dit in zijn conclusie te vermelden.

3.3.In het verslag over een quasi-inbreng vermeldt de bedrijfsrevisor de beschrijving van de verkrijgingen die de vennootschap voornemens is te doen.

3.3.1.De wet verplicht de bedrijfsrevisor om de bestanddelen, die overgedragen worden, zelf te beschrijven. Wanneer – en dat gebeurt wel meer – de quasi- inbreng niet het voorwerp is van een notariële akte, zal de bedrijfsrevisor een voldoende beschrijving van de over te dragen bestanddelen moeten geven. Hij zal vermijden de vertrouwelijkheid van de onderneming geweld aan te doen door het verstrekken van voor derden onnodige details.

3.4.In het verslag ontleedt de bedrijfsrevisor de door de partijen weerhouden waardering van de in te brengen of over te dragen bestanddelen. Uit die ontleding moet blijken dat de door de partijen toegepaste waarderingsmethoden vanuit bedrijfseconomisch standpunt verantwoord zijn en dat de in te brengen of over te dragen bestanddelen niet overgewaardeerd zijn.

3.4.1.Indien de bedrijfsrevisor gebruik maakt van de werkzaamheden van een deskundige, zal hij zich houden aan de bepalingen die opgenomen zijn in de controleaanbeveling van 6 september 1996 inzake het gebruikmaken van de werkzaamheden van deskundigen en in het bijzonder aan de bepalingen bedoeld in paragraaf 6 van genoemde aanbeveling.

3.4.2.Wanneer de bedrijfsrevisor kennis heeft van het feit dat de ingebrachte goederen onderworpen zijn aan een uitbatingsvergunning of aan andere voorwaarden, terwijl deze vergunning niet werd bekomen of terwijl de voorwaarden niet werden vervuld, dan meldt hij dit in zijn verslag voorzover dit gegeven de waardering van het goed beïnvloedt.

3.5.De bedrijfsrevisor duidt in zijn verslag aan welke vergoeding werkelijk als tegenprestatie voor de inbreng in natura of quasi-inbreng werd toegekend.

De vermelding van alle bijzondere voordelen is noodzakelijk, zelfs indien ze uitdrukkelijk voorkomen in de overeenkomst of in het ontwerpverslag van de oprichters of het bestuursorgaan.

3.5.1.Worden beschouwd als vergoeding en/of bijzonder voordeel: aandelen, geldsommen, goederen die in ruil worden toegekend, effecten buiten kapitaal, het voor zijn rekening nemen van een schuld die op de inbrenger of overdrager weegt, en andere bijzondere voordelen waarvan de andere vennoten niet genieten.

3.5.2.Ter gelegenheid van de quasi-inbreng moet de bedrijfsrevisor zich een oordeel vormen over de tegenprestatie, in het bijzonder wanneer die niet in geld bestaat, en in het geval van een uitgestelde betaling. Indien de vordering geen interest oplevert, zal de bedrijfsrevisor dit uitdrukkelijk in het verslag vermelden; voorzover nodig en indien mogelijk dient hij ermee rekening te houden bij de berekening van de financiële weerslag op de werkelijk als tegenprestatie toegekende vergoeding.

3.5.3.Zowel bij een inbreng in natura als bij een quasi-inbreng, vermeldt de bedrijfsrevisor, hetzij in het corpus van zijn verslag, hetzij in zijn besluit, expliciet dat hij geen uitspraak doet over het rechtmatig en billijk karakter van de verrichting (“no fairness opinion”).

3.6.In de mate dat zij betekenisvol zijn voor de verrichting, vermeldt de bedrijfsrevisor in zijn verslag de gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan of waarvan hij kennis heeft gekregen na het afsluiten van de boekhoudkundige staat waaraan hij refereert, of na de datum van vaststelling van de waarde of van de vergoeding van de bestanddelen van de inbreng in natura of de verkrijging.

Indien deze gebeurtenissen de partijen er niet toe hebben gebracht om de voorwaarden van de verrichting te wijzigen, zal in het verslag een voorbehoud geformuleerd worden.

3.7.Het verslag van de bedrijfsrevisor zal gedagtekend en ondertekend worden op de dag waarop de controlewerkzaamheden beëindigd werden.

3.7.1.In het kader van een quasi-inbreng is het nuttig dat de bedrijfsrevisor het bestuursorgaan van de vennootschap eraan herinnert dat, overeenkomstig artikel 222, 396 of 447 van het Wetboek van vennootschappen:

- a) de verkrijging vooraf de goedkeuring van de algemene vergadering behoeft, met naleving van de desbetreffende wettelijke voorschriften;
- b) deze verslagen binnen vijftien dagen na de beslissing van de algemene vergadering, ter griffie van de rechtbank van koophandel van het gebied waarbinnen de vennootschap haar zetel heeft, moet neergelegd worden.

4. Besluiten inzake een inbreng in natura

4.1.Het besluit van het verslag van de bedrijfsrevisor moet de mening bevatten van de bedrijfsrevisor over het geheel van de bestanddelen van de inbreng in natura in het raam van de voorgenomen verrichting.

4.1.1.De bedrijfsrevisor ziet erop toe dat zijn besluit de verrichting identificeert. Het is aangewezen om in algemene bewoordingen de aard van de ingebrachte goederen, alsook het aantal uitgegeven aandelen, in herinnering te brengen.

4.1.2.Een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud moet minstens vermelden:

- a) dat de verrichting werd nagezien overeenkomstig deze controlenormen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en dat het bestuursorgaan van de vennootschap verantwoordelijk is voor de waardering van de ingebrachte bestanddelen en voor de bepaling van het aantal door de vennootschap uit te geven aandelen ter vergoeding van de inbreng in natura;

- b) dat de beschrijving van elke inbreng in natura beantwoordt aan de normale vereisten van nauwkeurigheid en duidelijkheid;
- c) dat de voor de inbreng in natura door de partijen weerhouden methoden van waardering bedrijfseconomisch verantwoord zijn en dat de waardebepalingen waartoe deze methoden van waardering leiden tenminste overeenkomen met het aantal en de nominale waarde of, indien er geen nominale waarde is, met de fractiewaarde en desgevallend met de agio van de tegen de inbreng uit te geven aandelen, zodat de inbreng in natura niet overgewaardeerd is.

4.1.3.De verklaring vermeldt verder, overeenkomstig artikel 444, derde lid en artikel 602, tweede lid (NV en Comm. VA), artikel 219, derde lid en artikel 313, tweede lid (BVBA) en artikel 395, derde lid en artikel 423, tweede lid (CVBA) van het Wetboek van vennootschappen welke werkelijke vergoeding als tegenprestatie voor de inbreng in natura wordt verstrekt. Alle andere voordelen die in het kader van de verrichting worden toegekend, moeten worden vermeld.

4.2.Indien de bedrijfsrevisor zich niet kan verenigen met de voorstellen van de oprichters of het bestuursorgaan met betrekking tot de beschrijving of de waardering van de inbreng in natura in hun geheel gezien, zal hij een voorbehoud maken, waarbij hij de redenen van het voorbehoud duidelijk samenvat.

4.2.1.De goedkeurende verklaring met voorbehoud bevat het oordeel van de bedrijfsrevisor over elk van de punten vermeld onder 4.1.2.

In het geval de bedrijfsrevisor de mening is toegedaan dat de waardering van de inbreng in natura niet redelijk is, neemt hij dit voorbehoud op in het besluit van zijn verslag.

De goedkeurende verklaring, zelfs mét voorbehoud, veronderstelt dat de bedrijfsrevisor in zijn besluit kan vermelden dat er geen overwaardering van de inbreng in natura is. In de verklaring wordt de reden van het voorbehoud duidelijk weergegeven.

4.2.2.Wanneer de bedrijfsrevisor de mening is toegedaan dat er een overwaardering van de inbreng in natura is, dan moet hij een afkeurende verklaring afgeven, d.w.z. dat de verrichting, zoals voorgesteld door de partijen, niet aan de wettelijke bepalingen en/of bedrijfseconomische principes voldoet.

Het besluit moet met redenen omkleed zijn. Toch behoort het niet tot de opdracht van de bedrijfsrevisor om in zijn verslag alternatieven inzake waardering van de inbreng in natura aan te bevelen.

4.2.3.In het geval het voor de bedrijfsrevisor niet mogelijk is geweest om de informatie die noodzakelijk is voor zijn controle, bijeen te brengen, hetzij omdat de door de partijen verstrekte gegevens onvoldoende zijn, hetzij omdat de bedrijfsrevisor te kampen heeft met een onzekerheid die doorslaggevend is voor de waardering van de

inbreng in natura, dan heeft hij het recht zich te onthouden een oordeel uit te brengen over de waardering van de inbreng in natura. Deze principes zijn van toepassing onverminderd de bepalingen opgenomen in paragraaf 2.2.4. *in fine*.

5. Besluiten inzake een quasi-inbreng

5.1. Het besluit van het verslag van de bedrijfsrevisor bevat het oordeel van de bedrijfsrevisor over het geheel van de bestanddelen die samen de verkrijging uitmaken.

5.1.1. De bedrijfsrevisor ziet erop toe dat in zijn besluit de verrichting wordt geëdentificeerd. Het verdient aanbeveling om, in algemene bewoordingen, te herinneren aan de aard van het over te dragen bestanddeel.

5.1.2. Een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud moet minstens vermelden:

- a) dat de verrichting werd nagezien overeenkomstig deze controlenormen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en dat het bestuursorgaan van de vennootschap verantwoordelijk is voor de waardering van de over te dragen bestanddelen en voor de bepaling van de als tegenprestatie verstrekte vergoeding;
- b) de naam van de overdrager;
- c) de beschrijving van de over te dragen bestanddelen;
- d) dat de door de partijen weerhouden methoden van waardering van de over te dragen bestanddelen bedrijfseconomisch verantwoord zijn;
- e) de als tegenprestatie verstrekte vergoeding;
- f) dat de waarden²³ waartoe deze waarderingmethoden leiden, ten minste overeenkomen met de als tegenprestatie verstrekte vergoeding.

5.1.3. De als tegenprestatie voor het over te dragen bestanddeel verstrekte vergoeding omvat de andere bijzondere voordelen die zouden kunnen zijn toegekend.

5.2. Indien de bedrijfsrevisor in de onmogelijkheid verkeert bovenstaande besluiten in hun geheel te onderschrijven, zal hij op duidelijke wijze voorbehoud maken.

5.2.1. Paragrafen 4.2.1. tot 4.2.3. zijn naar analogie van toepassing.

* * *

Bijlage: Inbreng in natura – Voorbeeld van goedkeurende verklaring

De inbreng in natura tot oprichting (kapitaalverhoging) van de vennootschap XYZ,

²³ Voor de BVBA hanteert het art. 396 § 3 W. Venn. het begrip “resultaat” in plaats van “waarden”.

bestaat uit...

Bij het beëindigen van onze controlewerkzaamheden, zijn wij van oordeel dat:

- a) de verrichting werd nagezien overeenkomstig de normen uitgevaardigd door het Instituut der Bedrijfsrevisoren inzake inbreng in natura en dat het bestuursorgaan van de vennootschap verantwoordelijk is voor de waardering van de ingebrachte bestanddelen en voor de bepaling van het aantal door de vennootschap uit te geven aandelen ter vergoeding van de inbreng in natura;
- b) de beschrijving van elke inbreng in natura beantwoordt aan de normale vereisten van nauwkeurigheid en duidelijkheid;
- c) dat de voor de inbreng in natura door de partijen weerhouden methoden van waardering bedrijfseconomisch verantwoord zijn en dat de waardebepalingen waartoe deze methoden van waardering leiden tenminste overeenkomen met het aantal en de nominale waarde of, indien er geen nominale waarde is, met de fractiewaarde en desgevallend met de agio van de tegen de inbreng uit te geven aandelen, zodat de inbreng in natura niet overgewaardeerd is.

De vergoeding van de inbreng in natura bestaat in ... aandelen van de vennootschap XYZ, zonder vermelding van nominale waarde (met een nominale waarde van ...).

Wij willen er ten slotte aan herinneren dat onze opdracht er niet in bestaat een uitspraak te doen betreffende de rechtmatigheid en billijkheid van de verrichting.

Opgemaakt te op